

2008

RURAL DEVELOPMENT AND CO-OPERATION

Paper 2

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks : 300

INSTRUCTIONS

Each question is printed both in English and in Kannada.

Answers must be written in the medium specified (English or Kannada) in the Admission Ticket issued to you, which must be stated clearly on the cover of the answer book in the space provided for this purpose. In case of any doubt in the Kannada text, please refer to English text.

This paper has four parts :

A	20 marks
B	100 marks
C	90 marks
D	90 marks

Marks allotted to each question are indicated in each part.

*All questions in Part A, Part B and Part C are **compulsory**. Answer any **three** questions in Part D.*

SEAL

ವಿಶೇಷ ಸೂಚನೆ : ಈ ಮೇಲ್ಕಂಡ ಸೂಚನೆಗಳ ಕನ್ನಡ ರೂಪಾಂತರವನ್ನು ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಕೊನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ.

PART A

4×5=20

Answer each question in about 50 words. Each question carries 5 marks.

1. Write short notes on each of the following :
  - (a) The Gandhian concept of Gram Swarajya.
  - (b) Major recommendations of the Asoka Mehta Committee.
  - (c) Goals of Panchayati Raj institutions in India.
  - (d) Rural industries in Karnataka.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗೂ ಸುಮಾರು 50 ಪದಗಳಿಗೆ ಮೀರದಂತೆ ಉತ್ತರಿಸಿ. ಪ್ರತಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ 5 ಅಂಕಗಳು.

1. ಕೆಳಗಿನವುಗಳಿಗೆ ಕಿರುಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ :

- (ಎ) ಗ್ರಾಮಸ್ವರಾಜ್ಯ ಕುರಿತಂತೆ ಗಾಂಧೀವಾದದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ.
- (ಬಿ) ಅಶೋಕ ಮೆಹ್ತಾ ಸಮಿತಿಯ ಮುಖ್ಯ ಶಿಫಾರಸುಗಳು.
- (ಸಿ) ಭಾರತದ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಗುರಿಗಳು.
- (ಡಿ) ಕರ್ನಾಟಕದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು.

PART B

10×10=100

Answer each question in about 100 words. Each question carries 10 marks.

2. Discuss the importance of the Gram Sabha.
3. Outline the key recommendations of the Balwant Rai Mehta Committee.
4. Discuss the nature and role of the administrative machinery in providing special services to the weaker sections.
5. Highlight some of the development issues in Karnataka.
6. Discuss the trends in growth of agricultural sector in Karnataka.
7. Outline the role of the Hyderabad Karnataka Development Authority in terms of the reason for its formation, area covered and focus.
8. What are the features of a co-operative enterprise that distinguish it from other types of enterprises ?
9. Outline the structure for co-operative education in India and comment on its importance.
10. What has been the contribution of the Anand Pattern of Dairy Co-operatives to the Co-operative movement ?
11. Discuss the growth of the Co-operative movement in Karnataka.

ಭಾಗ B

10×10=100

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಉತ್ತರವೂ 100 ಪದಗಳಿಗೆ ಮೀರದಂತಿರಬೇಕು. ಪ್ರತಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ 10 ಅಂಕಗಳು.

2. ಗ್ರಾಮಸಭೆಯ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಿ.
3. ಬಲವಂತರಾಯ್ ಮೆಹ್ತಾ ಸಮಿತಿಯ ಮುಖ್ಯ ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿ.
4. ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗಗಳವರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಪಾತ್ರವನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಿ.
5. ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೆಲವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.
6. ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಿ.
7. ಹೈದ್ರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ರಚನೆಗೆ ಕಾರಣಗಳು, ಅದು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಪ್ರದೇಶ ಹಾಗೂ ಅದು ಗಮನ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟ ಪಡಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಈ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿ.
8. ಸಹಕಾರಿ ಉದ್ಯಮದ ಯಾವ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಅದನ್ನು ಇತರ ರೀತಿಯ ಉದ್ಯಮಗಳಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸುತ್ತವೆ ?
9. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ರಚನೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಮತ್ತು ಇದರ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕುರಿತು ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ತಿಳಿಸಿ.
10. ಸಹಕಾರ ಚಳುವಳಿಗೆ ಆನಂದ್ ಮಾದರಿಯ ಹೈನುಗಾರಿಕೆ ಸಹಕಾರವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಕೊಡುಗೆ ಏನು ?
11. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರ ಚಳುವಳಿಯು ಬೆಳೆದುಬಂದ ಹಾದಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಿ.

[Turn over

PART C

6×15=90

Answer each question in about 150 words. Each question carries 15 marks.

12. Discuss the provisions of the Panchayats (Extension to the Scheduled Areas) Act, 1996.
13. Discuss the concept and challenges of Democratic Decentralization.
14. Discuss the structure and functions of rural development administration in India.
15. Discuss the Panchayati Raj experiment in Karnataka.
16. Discuss the nature and the key issues raised by the Peasant Movement in India. Illustrate with examples of struggles in different parts of the country and/or at different points of time.
17. Critically assess the role of the State in Co-operation.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಉತ್ತರವೂ 150 ಪದಗಳಿಗೆ ಮೀರದಂತಿರಬೇಕು. ಪ್ರತಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ 15 ಅಂಕಗಳು.

12. ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ (ಅನುಸೂಚಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ವಿಸ್ತರಣೆ) ಕಾಯಿದೆ, 1996 ರ ಉಪಬಂಧಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿ.
13. ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಿ.
14. ಭಾರತದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಆಡಳಿತದ ರಚನೆ ಹಾಗೂ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯಿರಿ.
15. ಕರ್ನಾಟಕದ ಪಂಚಾಯತಿ ರಾಜ್ ಪ್ರಯೋಗದ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿ.
16. ಭಾರತದ ರೈತ ಚಳುವಳಿಯ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಅದುವಿತ್ತಿದ ಮುಖ್ಯ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಿ. ದೇಶದ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ವಿವಿಧ ಕಾಲಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಹೋರಾಟಗಳ ನಿದರ್ಶನಗಳೊಂದಿಗೆ ಇದನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
17. ಸಹಕಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಪಾತ್ರವೇನು ? ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕವಾಗಿ ನಿರ್ಧರಿಸಿ.

PART D

3×30=90

Answer any **three** of the following questions, each in about 300 words.
Each question carries 30 marks.

18. Discuss the role of Panchayati Raj institutions in rural development.
19. Discuss the contribution of the 73rd Constitutional Amendment to strengthening democracy at the grassroots level by highlighting its main features.
20. Discuss the principles of Co-operation.
21. Discuss the rôle of NABARD in the context of the Co-operative Credit structure in India.
22. Discuss the structure, organisation and progress of any two national level Co-operatives. Mention the significance of their role in the present context.

ಭಾಗ D

3×30=90

ಕೆಳಗಿನ ಯಾವುದಾದರೂ ಮೂರು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಉತ್ತರವೂ 300 ಪದಗಳನ್ನು ಮೀರದಂತಿರಬೇಕು. ಪ್ರತಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗೂ 30 ಅಂಕಗಳು.

18. ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪಾತ್ರಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಿ.
19. ಬೇರುಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಬಲಶಾಲಿಯಾಗಿಸಲು 73ನೇ ಸಂವಿಧಾನ ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
20. ಸಹಕಾರ ತತ್ವದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಿ.
21. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರ ಸಾಲರಚನೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ (NABARD) ನ ಪಾತ್ರದ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿ.
22. ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದ ಯಾವುದಾದರೂ ಎರಡು ಸಹಕಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ರಚನೆ, ಸಂಘಟನೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಪಾತ್ರದ ಮಹತ್ವವೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.